

Ein av kendastu yvirgangsmyndunum frá 1970'unum. Ein av monnunum, sum framdi álopið á ísraelsk ítróttarfolk undir OL í München í 1972

Fylgdu blóðugari atsókn í München

Føroyingar vóru í nánd, tá ið ein tann mest umtalaða yvirgangsatsóknin í 1970'unum varð framd

EYÐUN KLAKESTEIN

Í hesum døgum eru 45 ár liðin, síðani yvirgangsmenn søktu at ísraelskum ítróttarfolk undir Olympisku Leikunum (OL) í München.

Tað var 5. september í 1972, at átta yvirgangsmenn úr palestinska felagsskapinum Svarti September sníktu seg inn í olympiska býin og brutu inn í bygningin, har ísraelsk ítróttarfolk búðu.

11 ísraelsmenn vórðu tiknir gíslar, og eftir drúgvum samráðingum millum myndugleikar og yvirgangsmenn, endaði alt í einum blóðbaði, tá ið týsk lögregla og herliðroyndu at fríatítróttarfolkini. Tað kiksaði fullkomiliga, og yvirgangsmenninir gjørdur av við allar gíslarnar. Fimm av teimum átta yvirgangsmonnunum vóru eisini dripnir í skotbardaganum, og triggir vóru tiknir livandi.

Hetta var ein skelkandi hend-

ing og ein av mest ræðandi og umtalaðu yvirgangsatsóknunum í 1970'unum.

Tóku gíslar

Fýra føroyingar vóru staddir í nánd av hendingunum í München. Útvarp Føroya hevði sent fýra mans avstað at dekkja OL í München, og teir komu tætt upp á hend-ingarnar.

Jógvan Arge og Niels Juul Arge útvarpaðu frá leikunum, og Marius Rein og Jóhan Isholm vóru tøkningarnar.

– Alt gekk í finum lag. Vit reikadu til Regensburg, Augsburg og Passau og aðrar býir at siga frá og skiftu millum teir ymsu ítróttavøllirnar í sjálvum München. Til ein morgun, vit skuldu út úr býnum. Tað skiltist á tíðindunum, at okkurt var galið í olympisku bygdini. Men ilt var at skilja, hvat var á vási, greiðir Jógvan Arge frá. – Onkur hevði hoyrt skot. Ong-

in talaði um, at hetta fór at ávirka leikirnar, so vit fóru hvør í sína ætt at senda til dagsins skrá, men tá vit vóru komnir til Passau, var fót bóltsdysturin avlýstur, og róðurin steðgaði eisini.

Spakuliga komu fleiri upplýsingar út, og greitt var, at talan var um álvarsaman tilburð.

– Meir og meir kom undan kavi um, at palestinskir partisanar høvdu sníkt seg inn í ísraelsku íbúðina, og spenningurin vaks og vaks. Afturkomin til olympisku bygdina stóð Niels Juel og segði frá beint uttanfyri hegnið og sá stundum menninar við brølapu á svalanum, sum tingaðust við týskar myndugleikar við Hans Dietrich Genscher á odda.

– Men so varð pressan víst burtur, og fylgjast mátti við á pressucentrinum og heima í íbúðini. Haðani høvdu vit beinleiðis frásøgn í telefon, tá partisanar og gíslar vórðu fluttir við tyrlu til

hernaðarflogvøllin Furstenfeldbruck, men so steðgaði tíðinda-streymurin.

Endaði sum sorgarleikur

Jógvan Arge tók nátturvaktina í pressucentrinum, haðani hann fylgdi dramatisku hendingunum.

– Tað var tigandi róður. Fá tíðindi at frætta, men nógvar gitingar. Eina ferð tíðliga á náttina søgdu teir, at allir ísraelsmenninir vóru komnir frá atsóknini við livinum. Tá var mikil rómur, men ivi, sigur hann.

– Seinni komu so tey endaligu tíðindini. Allir ísraelsmenninir høvdu latið liv í týsku bjargingarroyndini eins og fleiri partisanar og ein týskur lögreglumaður.

Tá var ikki stuttligt at vera formaður í nevndini, sum fyrireikaði leikirnar. Willy Daume brast í sjóðheitan grát, tá heimspressan setti sínar eirindaleysu tummilskrúvur á hann.

Minningarhátíð varð fingin í lag í skundi, og tann stóri spurningurin var, um leikirnir fóru at verða avlýstir. Formaðurin í olympisku nevndini, Avery Brundage, boðaði frá, at besta svarið á atsóknina var at halda fram. Øll skráin var flutt ein dag fram og leikirnir leiktir at enda.

– Tað var óhugnaligt, og tað var ótti millum fólk. Vit stúrdur tó ikki fyri okkara trygd. Vit royndu bara at halda tunguni mitt í munnum og rapportera heim til Føroya, sigur Jógvan Arge.

Hann sigur, at tá í tíðini kendu fólk í Føroyum eisini til óttan fyri yvirgangsálopum, hóast tað ikki var vanligt at ferðast so nóg og so langt, sum fólk gera nú á døgum.

– Tað var kanska serliga ótti fyri, at flogfør vórðu rænd. Yvirgangurin kom ikki so nær upp á okkum, men tað gjørdi inntrykk kortini, og tað var óhugnaligt, sigur Jógvan Arge.